

123. Tiistaina 13 päivänä marraskuuta 1990

kello 18.20

Siv.

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ehdotus eräiden lakiehdotusten jättämisestä lepäämään:

1) Ehdotukset laiksi alkoholilain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laiksi 4158

Hallituksen esitys n:o 173
Talousvaliokunnan mietintö n:o 10
Suuren valiokunnan mietintö n:o 155

Ensimmäinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta 4159

Hallituksen esitys n:o 219
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12

3) Ehdotus laiksi palo- ja pelastustoimesta annetun lain muuttamisesta „
Hallituksen esitys n:o 236
Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 28

4) Ehdotus yhteismetsälaiksi 4160
Hallituksen esitys n:o 97
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 14

5) Ehdotukset laiksi lapsilisälain 1 ja 8 §:n muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 234
Lakialoitteet n:ot 26, 108 ja 112
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 37

6) Ehdotus laiksi liikevaihtoverolain 16 ja 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 4161

Hallituksen esitys n:o 125
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 47

7) Ehdotus laiksi tasausverolain muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 130
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 48

8) Ehdotus laiksi ravintorasvaverosta annetun lain muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 191
Lakialoite n:o 40
Toivomusaloite n:o 94
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 49

9) Ehdotukset laiksi eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain 4 §:n muuttamisesta sekä laiksi energiainvestointien liikevaihtoverovähennyksistä annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 126
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 50

10) Ehdotus laiksi eräitä elintarvikkeita koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 127

Siv.

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 51

11) Ehdotus laiksi eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 4162

Hallituksen esitys n:o 128
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 52

12) Ehdotus laiksi lästimaksusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 164
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 53

13) Ehdotus laiksi merenkulun veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 183
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 54

Esitellään:

14) Hallituksen esitys n:o 244 laiksi leimaverolain muuttamisesta „

15) Hallituksen esitys n:o 252 laeiksi ammatillisista oppilaitoksista annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta „

16) Hallituksen esitys n:o 255 laeiksi merimieseläkelain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta „

17) Hallituksen esitys n:o 262 Suomen Hallitusmuodon ja valtiopäiväjärjestyksen valtiontaloutta koskevien säännösten muuttamisesta 4163

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Pesälä.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

Ilmoitusasia:

Uusia hallituksen esityksiä

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluva marraskuun 9 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:o 269 ja 272, jotka nyt on edustajille jaettu.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotukset laiksi alkoholilain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lepäämään jättäminen
Hallituksen esitys n:o 173
Talousvaliokunnan mietintö n:o 10
Suuren valiokunnan mietintö n:o 155

Toinen varapuhemies: Viime istunnossa ed. Almgren ed. Alarannan kannattamana ehdotti silloin hyväksyttyjen lakiehdotusten jättämistä lepäämään. Siitä ehdotuksesta on nyt tehtävä päätös.

Ensin sallitaan keskustelu asiasta ja sen jälkeen toimitetaan äänestys lepäämäänjättämisehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Jos vähintään 1/3 eduskunnan kaikista jäsenistä kannattaa lepäämäänjättämisehdotusta, on lakiehdotukset, sanamuodoltaan sellaisina kuin ne kolmannessa käsittelyssä hyväksyttiin, jätetty lepäämään ensimmäisiin vaalien jälkeen pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin, mutta muussa tapauksessa on lepäämäänjättämisehdotus hylätty.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Äänestys ja päätös:

Joka kannattaa ehdotusta, että esillä olevat lakiehdotukset, sanamuodoltaan sellaisina kuin ne kolmannessa käsittelyssä on hyväksytty, jätetään lepäämään ensimmäisiin vaalien jälkeen pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin, äänestää ”jaa; joka ei sitä kannata, äänestää ”ei”. Jos vähintään 1/3 eduskunnan kaikista jäsenistä kannattaa lepäämäänjättä-

misehdotusta, on se hyväksytty, mutta muussa tapauksessa on sanottu ehdotus hylätty.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Alaranta, Almgren, Fred, Heikkinen, Isohookana-Asunmaa, Jätteenmäki, Kankaanniemi, Kokko, P. Lahtinen, Laine, Majjala, P. Leppänen, Mattila, Mäkipää, Männistö, Pekkarinen, Stenius-Kaukonen ja Väistö.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Ala-Harja, von Bell, Haavisto, Holvitie, Huuhtanen, Häkämies, Junnila, Kalima, Kautto, Kärhä, Lapiolahti, Lax, Lindroos, Linnainmaa, Miettinen, Muttilainen, Myller, Paakkinen, Paavilainen, Pohjanoksa, J. Roos, Savolainen, Soininvaara, Taina, Tykkyläinen, Törnqvist, Uosukainen, Urpilainen, Valo, Varpasuo, Vastamäki, Vuoristo ja Zyskowicz.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, E. Aho, R. Aho, Ahonen, Ajo, Alho, Andersson, Anttila, Antvuori, Apukka, Astala, Backman, Björklund, Björkstrand, Bärlund, Donner, Dromberg, Elo, Gustafsson, Hacklin, Halonen, Hautala, Helte, Hetemäki-Olander, Hietala, Hilpelä, Hokkanen, Hurskainen, Hämäläinen, Ikkala, Ikonen, Jaakonsaari, Jansson, Joenpalo, Jokinen, Jokiniemi, Jouppila, Joutsensaari, Juhantalo, Jurva, Järvenpää, Järvisalo, Jääskeläinen, Kalliomäki, Kanerva, Karkinen, Kasurinen, Kauppinen, Kekkonen, Kemppainen, Kettunen, Kietäväinen, Knuuttila, Kohijoki, Koistinen, Korkia-Aho, Kuuskoski-Vikatmaa, Kääriäinen, Laaksonen, Lahti-Nuuttila, M. Lahtinen, Laitinen, Lamminen, Laurila, Lehtosaari, U. Leppänen, Louekoski, Louvo, Luttinen, Löyttyjärvi, Malm, Melin, Metsämäki, Moilanen, Mäkelä, Mäki-Hakola, Mönkäre, Mörttinen, Nieminen, Niinistö, Nordman, Nyby, Nyman, Ollila, Paasio, Paloheimo, Pelttari, Perho, Pesola, Pesälä, Pietikäinen, Pohjola, Pokka, Puhakka, Puisto, Pulliainen, Puolanne, Puska, Pystynen, Rajamäki, Ranta, Rantanen, Rauramo, Rehn, Renko, Renlund, Riijijärvi, Rinne, T. Roos, Rusanen, Ryynänen, Röntynen, Saapunki, Saari, Saarinen, Saastamoinen,

Salolainen, Sarapää, Sasi, Savela, Seppänen, Sillanpää, Siuruainen, Skinnari, Suominen, Säilynoja, Särkijärvi, Taxell, Tenhiälä, Tennilä, Tiuri, Turunen, Tähkämaa, Uitto, Wahlström, Valli, Wasz-Höckert, Westerland, Vihriälä, Viinanen, Viljanen, Virolainen, Vistbacka, Vähäkangas, Vähänäkki, Väyrynen ja Väänänen.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 18 jaa- ja 34 ei-ääntä; poissa 147. (Koneään. 15)

Eduskunta on hylännyt lepäämäänjättämisehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 219
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

3) Ehdotus laiksi palo- ja pelastustoimesta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 236
Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 28

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 28.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

4) Ehdotus yhteismetsälainsäädännön

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 97
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 14

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 14.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

5) Ehdotukset laiksi lapsilisälain 1 ja 8 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 234
Lakialoitteet n:ot 26, 108 ja 112
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 37

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 37.

Keskustelu:

Ed. Alaranta: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva lapsilisälaki on tullut sosiaalivaliokunnasta, jossa keskustan valiokunta-jäsenet ovat ehdottaneet lapsilisälain käsittelyn pohjaksi ryhmämme rinnakkaislakialoitetta. Se on kuitenkin valiokuntakäsittelyssä hylätty. Haluaisin tässä yhteydessä todeta pari asiaa, jotka ovat valiokuntakäsittelyssä nousseet esille.

Me katsomme lakialoitteessamme ja vastalauseessamme, että lapsilisää ei koroteta annettujen lupausten mukaisesti. Toteaisin välillä sen, että hallitus on tietysti korottanut lapsilisää, mutta ei aivan lupausten mukaisesti. Hallitushan on markkinoinut lapsilisäesitystä siten, että se korottaa ensi vuoden

lokakuun 1 päivästä lukien lapsilisää 22 prosentilla. Kun lakiesitys tuli eduskuntaan ja sosiaalivaliokuntaan, saatoimme todeta, että hallitus ei olekaan menetellyt esityksessä lupaustensa mukaisesti, vaan esittää korotettavaksi lapsilisää 73 markalla kuukaudessa kutakin lasta kohden. Esimerkiksi lapsilisäporrastuksen mukaisesti viidennen lapsen lapsilisän korotus on vain runsaat 10 prosenttia eikä 22 prosenttia, kuten tätä esitystä mahtipontisesti on julkisuuteen markkinoitu.

Mekin olemme keskustaryhmässä hyväksyneet tavallaan periaatteen, että perheen ensimmäisten lasten lapsilisää tulisi korottaa hieman tuntuvammin. Tämä käy ilmi rinnakkaislakialoitteestamme, jossa korotukset ovat suurempia perheen ensimmäisten lasten kohdalla. Olen tähän asiaan puuttanut sen takia, että emme ole voineet hyväksyä asian virheellistä ja harhauttavaa tiedotusta.

Toinen asia, johon valiokuntatyöskentelyssä vuosittain törmätään, on ns. jatkettuna suoritettava lapsilisä ja siitä aiheutuvat ongelmat. Lapsilisälain pykäläänhan on kirjoitettu sanatarkasti: "ettei jatkettuna suoritettava lapsilisä vaikuta muiden perheen lasten lapsilisien määrään". Sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntijat sosiaalivaliokunnassa myönsivät, että tämä virke on harhaanjohtavasti kirjoitettu. Siitäahan saa sen käsityksen, ettei jatkettuna suoritettava lapsilisä vähentäisi perheen toisten lasten lapsilisän määrää. Käytännössä kuitenkin tapahtuu niin, että perheen lapsilisätulo putoaa aina siinä vaiheessa, kun perheen lapsista joku siirtyy tälle ns. jatkettuna suoritettavalle lapsilisälle.

Ajattelen niin, että lainsäätäjä ja se hallitus, joka viime vaalikaudella tämän esityksen eduskuntaan toi, ei ole tällaista menettelyä tarkoittanut. Siksi olemme taaskin vastalauseessamme toistaneet sen, että tämä virhe pitäisi korjata. Korjaaminen on tälläkin kertaa kaatunut rahaan. Hallitusryhmien edustajilla ei ole ollut valtakirjaa eikä oikeutta lisätä menoja tälle kohdalle.

Olemme tätä ihmetelleet myös sen tähden, että ed. Lahti-Nuuttila, joka edustaa hallituspuoluetta, jätti eduskunnalle lakialoitteen n:o 26 näillä valtiopäivillä. Tuon lakialoitteen allekirjoittajana on mm. hänen ryhmätoverinsa sosiaalivaliokunnan puheenjohtaja ed. Skinnari, emmekä siitä huolimatta ole saaneet tälle esityksellemme nytkään kannatusta.

Tulemme, arvoisa puhemies, lakiesityksen toisen käsittelyn yhteydessä esittelemään vastalauseemme ja vielä kolmannen käsittelyn yhteydessä esittelemme vastalauseeseen sisältyvän perustelulausuman, jossa toivoisimme hallitukselta toimenpiteitä edellä mainitun jatkettuna suoritettavan lapsilisän epäkohtien poistamiseksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

6) Ehdotus laiksi liikevaihtoverolain 16 ja 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 125
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 47

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 47.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

7) Ehdotus laiksi tasausverolain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 130
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 48

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 48.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

8) Ehdotus laiksi ravintorasvaverosta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 191

Lakialoite n:o 40
Toivomusaloite n:o 94
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 49

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 49.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

9) Ehdotukset laiksi eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain 4 §:n muuttamisesta sekä laiksi energiainvestointien liikevaihtoverovähennyksistä annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 126
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 50

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 50.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

10) Ehdotus laiksi eräitä elintarvikkeita koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 127
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 51

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 51.

Keskustelu:

Ed. Pekkarinen: Arvoisa puhemies! Jotta puhemies voi levähtää pienen hetken,

niin ehkä tässä yhteydessä voi jo kiinnittää huomiota siihen, että tämä hallituksen esitys merkitsee sitä, että elintarvikkeiden verotusta ollaan jälleen kiristämässä.

Ensinnäkin hallitus esittää pysyväksi maitotuotteitten alkutuotevähennyskertoimen huonontamista, mikä käytännössä merkitsee sitä, että maitotuotteitten liikevaihtovero, maitotuotteitten verotus, kiristyy 400—500 miljoonalla markalla vuositasolla lähtökohdatilanteeseen eli pysyvään lakiin verrattuna.

Samalla liittyen hallituspuolueiden ns. budjettisopuun tässä esitetään myös lihatuotteitten alkutuotevähennyskertoimen huonontamista niin, että täyden vuoden mitassa tuo huononnus merkitsee lähes 200 miljoonan markan lisärasitetta lihatuotteitten verotukseen. Yhteensä nämä toimenpiteet merkitsevät todella pitkälti yli puolen miljardin, noin 600—700 miljoonan, markan lisärasitetta elintarvikkeille.

Tämä kaikki on perusteellisesti vastoin sitä ajattelutapaa, minkä eduskunnassa on havaittu vallitsevan viime vuosien aikana. Täällähän on vaadittu, että elintarvikkeiden verotusta pitäisi alentaa. Tämä esitys, arvoisa puhemies, johtaa täsmälleen päinvastaiseen lopputulokseen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

11) Ehdotus laiksi eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 128

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 52

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 52.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

12) Ehdotus laiksi lästimaksusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 164

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 53

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 53.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

13) Ehdotus laiksi merenkulun veronhuojenuksista annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 183

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 54

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 54.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan

14) Hallituksen esitys n:o 244 laiksi leimaverolain muuttamisesta

sivistysvaliokuntaan

15) Hallituksen esitys n:o 252 laeiksi ammatillisista oppilaitoksista annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

sosiaalivaliokuntaan

16) Hallituksen esitys n:o 255 laeiksi merimiesläläkelain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

17) Hallituksen esitys n:o 262 Suomen Hallitusmuodon ja valtiopäiväjärjestyksen valtionaloutta koskevien säännösten muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Toinen varapuhemies: Puhemies-neuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto valtiovainvaliokunnalta.

Keskustelu:

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Tämä hallituksen esitys eduskunnalle Suomen Hallitusmuodon ja valtiopäiväjärjestyksen valtionaloutta koskevien säännösten muuttamisesta on varsin tärkeä, koska uudistuksen tavoitteena on vahvistaa ja turvata eduskunnan budjettivaltaa sekä mahdollistaa valtion taloudenhoidon kehittäminen myös pitkällä aikavälillä, niin kuin tässä pääasiallisen sisällön selostuksessa ensimmäisessä kappaleessa todetaan.

Herra puhemies! Tästä syystä katsoisin, että tähän keskusteluun pitää varata aikaa. Ehdotan, että tämä asia jätettäisiin pöydälle ensi tiistain täysistuntoon. Näin siitä syystä, että perjantain täysistunnossa on aina vähän kaikilla kiire ja silloin näin tärkeään asiaan ei ehkä paneuduta tarpeellisella vakavuudella.

Toinen varapuhemies: Koska asiaa ei ole yksimielisesti päätetty lähettää valiokuntaan, on se jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia käyttämään puheenvuoron pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Aittoniemi ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Aittoniemen ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna keskiviikkona kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 18.38.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Erkki Ketola

